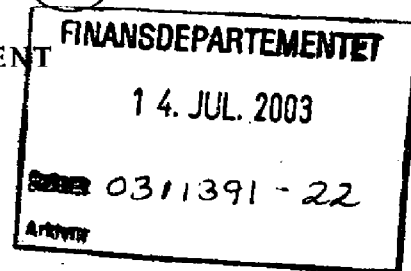

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref
03/1391

Vår ref
200303170-5

Dato
09.07.2003

**Innstilling fra ekspertutvalget for konkurranseutsatt sektor (Holden II-utvalget)
– høring**

Det vises til brev fra Finansdepartementet av 11.4.2003 med innstillingen fra ekspertutvalget som har sett på utfordringer for konkurranseutsatt sektor (Holden II-utvalget).

Hovedpunkter i innstillingen

Nærings- og handelsdepartementet mener det er betydningsfullt at partene i arbeidslivet står enstemmig bak innstillingen, som både har en gjennomgang av utviklingen i konkurranseutsatt sektor de senere år og som trekker konklusjoner om hvordan disse utfordringene best kan møtes. Utvalget synes på de fleste punkter å ha de samme vurderinger som Regjeringen.

Rapporten gir en god oversikt over betydningen av vårt konkurranseutsatte næringsliv og de utfordringene denne sektoren står overfor. Lønnsveksten de siste årene har vært klart høyere enn hos våre viktigste handelspartnere. Mellom våren 2000 og januar i år styrket kronen seg kraftig. Næringslivets konkurranseevne er betydelig svekket. Det fremholdes at kronestyrkelsen hadde sammenheng med lønnsveksten, og at pengepolitikken søkte å motvirke inflasjonsvirkningene av denne lønnsveksten og økt bruk av oljepenger.

Samtidig skjer det en langsiktig utvikling hvor stadig flere næringer blir konkurranseutsatte. Gjennom handelsliberalisering og økonomisk integrering er

Postadresse Postboks 8014 Dep 0030 Oslo	Kontoradresse Einar Gerhardsens plass 1	Telefon 22 24 90 90 Org no. 972 417 890	Nærings- og handelsøkonomisk avdeling Telefaks 22 24 05 05	Saksbehandler Lars Olaf Selnes 22 24 66 94
---	--	--	--	--

konkurransen skjerpet for norske bedrifter og det er blitt mer aktuelt for en rekke næringer å flytte produksjon til utlandet. Det siste bekreftes av undersøkelser foretatt tidligere i år blant norske industribedrifter.

Rapporten drøfter strukturendringer i norsk økonomi. I likhet med de fleste industrialiserte land har industriusselsettingen vært fallende de siste tiårene. Etterpørselen etter tjenester øker med en generell inntektsvekst. Innstillingen viser til at målt som andel av økonomien, har de tradisjonelle konkurranseutsatte næringene blitt mindre de siste tiårene. Det fremholdes at gradvis reduksjon i industriusselsettingen ikke nødvendigvis behøver å representere noe problem. Problemet oppstår imidlertid hvis denne utviklingen går raskere enn i andre land, uten at produktiviteten øker og på en måte som kommer ut av takt med vårt behov for valutainntekter. Det pekes på at dersom konkurranseutsatt sektor reduseres kraftigere enn det som er i samsvar med den balanserte bane for norsk økonomi, må konkurranseutsatt sektor bygges opp igjen på et senere tidspunkt. Det er et viktig poeng når det fremheves at det i så fall kan være kostbart og vanskelig både å starte opp igjen virksomhet som er lagt ned, og etablere ny konkurranseutsatt virksomhet. Dette understreker behovet for å sikre god omstillingsevne i norsk økonomi og rammevilkår som styrker det konkurranseutsatte næringslivet.

Med bakgrunn i utfordringene konkurranseutsatt sektor står overfor gjør utvalget vurderinger på sentrale områder.

Vi mener det er riktig når det som en hovedkonklusjon fremheves at problemene i konkurranseutsatt industri er knyttet til lønnsveksten og utøvelsen av pengepolitikken, slik at det er der hovedløsninger må søkes. Lønnsveksten må komme mer på linje med våre handelspartnere og være i samsvar med inflasjonsmålet i pengepolitikken. Lavere lønnsvekst vil gi rom for lavere rente og svakere kronkurs, slik at konkurranseevnen bedres. Det advares også mot en mer ekspansiv finanspolitikk. Dette er etter vår oppfatning på linje med utgangspunktet for regjeringens politikk.

Med utgangspunkt i erfaringer fra den senere tid, synes det videre riktig når utvalget mener at pengepolitikken må ta hensyn til realøkonomiske effekter av store og vedvarende utslag i kronkursen. Utvalget mener at utøvelsen av pengepolitikken bør ta hensyn til utviklingen i industrien, og at dette i for liten grad ble gjort i 2002.

Nærmere om næringspolitiske hovedlinjer

I kapittel 8 i innstillingen drøftes omstilling i norsk økonomi og omstillingskostnader med en for rask nedbygging av konkurranseutsatt sektor. Det redegjøres for næringspolitiske hovedlinjer og det gis vurderinger på mer overordnet nivå av behovet for tiltak og virkemidler for å styrke omstillingsevnen og verdiskapingen. Utvalget peker på at en vanskelig situasjon for mange konkurranseutsatte næringer skaper et press mot næringsnøytralitet i virkemiddelbruken. Utvalget mener de næringspolitiske

virkemidlene bør være av generell karakter, og ikke baseres på særskilt støtte til enkeltbedrifter og enkeltbransjer. En næringspolitikk som vektlegger hensynet til gode rammevilkår for hele næringslivet er også utgangspunktet til Regjeringen.

Utvalget går ikke nærmere inn på alle sider ved næringspolitiske virkemidler, men nevner ulike politikkområder som er viktige for omstillingsevnen og verdiskapingen. Dette gjelder blant annet effektivitet i skatte- og avgiftssystemet, politikken i forhold til utdanning, forskning, utvikling og kommersialisering. Gode og forutsigbare rammebetingelser er et sentralt element i utviklingen av norsk næringslivs konkurransevne. Dette er også sentralt i lys av en situasjon med større konkurranse mellom land om investeringer og hvor utflytting av virksomheter er mer aktuelt.

I st.prp. nr. 51 (2002-2003) om virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv gjennomgås innretning og organisering av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Gjennomgangen og konklusjonene er en del av regjeringens arbeid med en helhetlig innovasjonspolitik. Innovasjonspolitikken må være horisontal og sektorovergripende og således berøre mange av de politikkområder utvalget omtaler til slutt i kapittel 8.

Nærmere om utfordringer for lønnsdannelsen

En sentral del av innstillingen er kap. 7 om utfordringer for lønnsdannelsen. Lønnsutviklingen har stor betydning for konkurransevnen, både direkte og gjennom pengepolitikken. Vi deler utvalgets utgangspunkt at lønnsdannelsen må innrettes slik at den bidrar til en så lav og stabil arbeidsledighet som mulig. Vi mener også de tre hensyn som utvalget fremhever i denne sammenheng er viktige:

- Lønnsfastsettelsen må realisere en nominell lønnsvekst som er mer på linje med utviklingen hos handelspartnerne.
- Lønnsfastsettelsen må sikte mot å oppnå tilstrekkelig makrokoordinering selv for lave ledighetsnivåer.
- Lønnsfastsettelsen må sikre tilstrekkelig lokal og geografisk fleksibilitet slik at hensynet til omstilling og effektivitet i den enkelte virksomhet blir ivaretatt.

Når det gjelder det siste punktet, er vi enige i at målsettingen om økt lokal og geografisk fleksibilitet i lønnsdannelsen er viktig for å ivareta hensynet til omstilling og effektivitet i den enkelte virksomhet. Samtidig som økt lokal fleksibilitet kan være viktig for å unngå at enkelte virksomheter og arbeidstakergrupper ønsker å forlate den organiserte lønnsdannelsen, mener vi også at en utvikling hvor større deler av lønnen forhandles lokalt vil kunne gi en utfordring for koordineringsevnen i lønnsdannelsen. Utvalget peker selv på at det er helt sentralt at økt geografisk fleksibilitet innen offentlig sektor *ikke* må føre til at den samlede lønnsveksten øker.

Dersom økt lokal og geografisk fleksibilitet over tid skulle føre til en svekkelse av koordinering i lønnsfastsettelsen, vil dette i verste fall kunne føre til press i økonomien og økt arbeidsledighet. Vi ønsker derfor å understreke at det også i framtiden vil være viktig å bestrebe en lønnsdannelse hvor en har mulighet for koordinering både på sentralt og lokalt nivå.

Med hilsen

Randi Wilhelmsen (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Olve Engebretsen
seniorrådgiver